

KULTURA

izložbe

Nek po domu
svjetlost sja

DUBROVNIK, 6. srpnja – U Umjetničkoj galeriji Dubrovnik otvorena je u petak izložba dubrovačkog umjetnika Boža Jurjevića (1963.) »Nek po domu svjetlost sja«. Riječ je o multimedijalnoj izložbi – videoinstalacijama i dijaaprojekcijama kojima autor na suvremen način obznajući svoj svjetonazor i osjećaj stvarnosti, vezan uz doživljaj vlastita doma, Grada, njegove svakodnevice i umjetničke tradicije. No, način na koji Jurjević prezentira svoje preokupacije daleko je od banalnih ropskih udivljenja i površnih očijukanja, s komercijalnim interesom u krajnjoj posljedici.

Posebnost Jurjevićeva nastupa očituje se i u činjenici da on svoju izložbu locira unutar već postojeće izložbe hrvatske moderne umjetnosti. »Od Bukovca do Knifera«. Između ostalih autor će prezentirati radove »U ime oca i sina i duha svetoga!«, »Uz posat« te video performance »Katarinim let«. K. R.

ustanove

Bogišić o budućnosti
Leksikografskoga
zavoda

ZAGREB, 6. srpnja – Novo će vodstvo Leksikografskoga zavoda »Miroslav Krleža« u raspravi o naslijeđu pa i izvješću za prošlu godinu postupiti po Vladinu zahtjevu, ali ono nema mandat da mijenja prošlost, nego da se bavi budućnosti, izjavio je ravnatelj LZ-a Vlaho Bogišić komentirajući Vladinu odluku koja je na sjednici odbila financijsko izvješće o prošlogodišnjem utrošku novca u LZ-u. Vlada je odbila financijsko izvješće jer je otkriveno da su se iz mase za plaće plaćala životna osiguranja i krivo je prikazana amortizacija. Vlaho Bogišić podsjetio je kako je Vlada u sklopu plana stabilizacije LZ-a promijenila članove Ravnateljstva i imenovala novoga glavnog ravnatelja. Po Bogišićevim riječima zadaća je novog vodstva LZ-a stabilizirati i razvoj sustava. To znači da će u postupku revizije i na druge načine učiniti sve da se rasvijetle nejasnoće, ali su mu najvažniji postojeći i novi programi, izjavio je Bogišić, dodavši kako je državna revizija pregledala poslovanje Zavoda u prošloj godini te da će Vladu u najkraćem roku dobiti taj nalaz. Novo vodstvo Zavoda nailazi na Vladinu potporu i razumijevanje u rješavanju svih pitanja, izjavio je ravnatelj LZ-a Vlaho Bogišić. (Hina)

koncerti

The Cannons i Vlado
Kreslin na ljetnoj
turneji

ZAGREB, 6. srpnja – Zajednička ljetna turneja slovenskog kantautora Vlade Kreslina i irskog dvojca The Cannons mogla bi se nazvati tradicionalnom u Hrvatskoj. Uz ponovni susret sa zagrebačkom publikom u »Aquariusu« posebno su zanimljiva čak tri koncerta u frankopanskim dvorcima (tratska Gradina, Dubovac i Drivenik). The Cannons turneju započinju gostovanjem na festivalu Rock Otočec 7. srpnja, završavaju 19. srpnja koncertom u Piranu, a između tih nastupa zajedno s Vladom Kreslinom sviraju na sljedećim lokacijama: 9. srpnja Rijeka - Gradina, Trsat; 10. srpnja Zagreb, »Aquarius« (HT-Hinet prenosi preko interneta); 11. srpnja Karlovac, Dubovac; 12. srpnja Bol, 13. srpnja Hvar, 15. srpnja Novigrad, »Slovenska noć« i 16. srpnja Drivenik kod Crikvenice. H. H.

FENOMENI – Gdje su mladi umjetnici?

BOJI LI SE HRVATSKA SVOJE MLADOSTI?

Koliko su mladi slikari, kipari, arhitekti i glazbenici zastupljeni u javnom životu? / Je li hrvatsko društvo nepravedno samo prema starima? / Srednja generacija stihijski je zauzela sve galerijske prostore na uštrb mladih

Marina Tenžera

Postoji li u Hrvatskoj neki strah od mladosti, baš kao što postoji od starosti? Jesu li i stari i mladi podjednako gurnuti na društvene margine, štoviše, u psihičku i fizičku izolaciju, odnosno geto? Starija populacija što živi po turobnim staračkim domovima, tim strašnim »čekaonicama smrti«, zagledana u poštute fotografije, ili u malim stanovima s mizernom penzijom, stisnuta s vlastitom bijesnom i siromašnom djecom, nema šanse »zimu svog života« provesti dostojanstveno, a kamoli ugodno.

Uvijek me uhvati neizmjerena tuga kada gledam stare Amerikance i Nijemce kako putuju svijetom, zabavljaju se ili naprosto rade svoj posao i u dubokoj starosti – jer im to, naprosto, njihova bogata, a rekla bih i daleko humanija društva omogućuju! Nisam li doživjela da mi se rugaju što

se družim s vrlo starim osobama, kao da je biti star nešto nakaradno i opsceno, u stvari opasno? Koliko je starih ljudi naprosto zaboravljeno i odbačeno. »Djeca su me zaboravila«, »Ležao mrtav u stanu mjesec dana«, tek su neki od karakterističnih naslova crnih kronika.

Tada sam se, međutim, sjetila da na klupama u mom naselju ne sjede samo tužni stari hraneći golubove, čekajući željno da im se netko obrati. Samo nekoliko metara dalje, klupe su zauzeli mladi s flašama jeftinog vina u ruci, istetovirani znakovima pobune, prepuni neke strašne agresije na školu, roditelje i svoju – nesretnu mladost! Jest, nisu me u Hrvatskoj samo zaustavljale starice koje više nemaju ni za kruh, već svakodnevno i omladina s onim neizbježnim pitanjem od koje mi se ježi koža: »Teta, imate koju kunu?«

S druge strane od mladih sam čula i ovo: »Piši o nama, kako nas nema u gale-

rijama, muzejima, pitaj zašto se stalno »vrte« ista imena po galerijama i kako se odabiru umjetnici za izložbe«. Deset godina nakon što završe Akademiju likovnih umjetnosti, kako kažu, ne mogu nigdje izlagati, jer je svugdje sve zauzeto, popunjeno, odavno dogovoreno. Sve neka galerijski uhljebljena srednja generacija i »stari majstori« koji drmaju zagrebačkim likovnim životom. Stoviše, četiri nove zagrebačke galerije otvorene u posljednjih godinu dana započele su svoj »život« izložbama davno poznatih imena. Nitko da otvori vrata mladosti! Je li doista kod nas na djelu kakva »tiranija srednje generacije«.

Mislim da se pojava nepoštovanja mladosti može vezati još uz jedan ružni fenomen. Obilazeći otvorenja izložbi nikada nisam čula lijepu riječ umjetnika o svojim kolegama, (osim dvojice časnih iznimaka), već najstrašnije opaske o djelu, a po-

tom i autoru uz široki i najčešće lažni uvid u privatni život dotičnog. Pa, mi ne kažu samo za svog kolegu da je loš slikar, već i »Crnogorčina« ili »Četnik«, peder ili »rogonja«, rođaci mu žele otići nasljedstvo, kćer mu je »fufa«, a sin mu se drogirao....

I sami međusobno posvađani, puni gnjeva i jala jedni na druge, pripadnici »srednje generacije« očito su se sretno uvukli u sve galerijsko-muzejske pore Zagreba. A tko će od takvih očekivati da »propuste« i mlade? Jest, postoje rijetki godišnji pregledi suvremene likovne scene, ali Zagrebački salon recimo svake će tri godine predstaviti slikare, a Salon mladih svake dvije.

Uopće da ne govorimo da više ne postoje godišnji revijalni pregledi članova HDLU-a. Doduše, iz Uprave nam poručuju da je članstvo ogromno, pa se takvi pregledi više i ne mogu načiniti. Za mlade

slikare i kipare ostaju očito tek kustosi dobra srca i rijetka izložbena mjesta poput galerije »Nova« ili »Galzenica« u Velikoj Gorici. Klovičevi dvori za svaku su pohvalu otvorili vrata mladim kiparima, ali što je to za grad od milijun stanovnika?

O koncertima uopće nećemo. Osim alternativne glazbene scene, jeftine estrade ili tamburica, po klubovima nema ničega. Nije ni čudo da svi idu na Rock Otočec, jer u Zagrebu očito nije moguće okupiti dobre bandove. Jarun zjapi pod terorom čevapa, kafića, poremećenih vozača, a na hrvatskoj »sceni« zna se tko nastupa. A gdje su tek sva ona žudena mjesta za mlade plesače, kazalištarce, glazbenike?

Što se mene tiče, uvijek mi na kraju ostane moja klupa s mladima i starima s pogledom na stanove u kojima tinja bitka »srednje generacije«. I meni je sasvim dobro.

Nesvakidašnja svečanost: Zoranu Kravaru Krležinu nagradu predao je predsjednik Fonda Nikola Batušić Foto:Vjesnik/Ratko Mavar

KNJIŽEVNOST – Dodijeljene nagrade Fonda Miroslava Krleže

LAUREATI ZORAN KRAVAR I VELIMIR
VISKOVIĆ

Društvo hrvatskih književnika / Prof. dr. Zoran Kravar nagradu je dobio za knjigu »Stih i kontekst« te za priloge u enciklopediji »Krležiani« / Spomen priznanje pripalo je Velimiru Viskoviću, glavnomu uredniku kulturološkoga projekta »Krležiana«

ZAGREB, 6. srpnja – Titulu laureata jedne od naših najuglednijih nagrada, one koja se diči imenom Miroslava Krleže, ponio je prof. dr. Zoran Kravar za knjigu »Stih i kontekst« (Književni krug, Split, 1999.), a Spomen priznanje pripalo je zaslužnom uredniku dvosveščane enciklopedije »Krležiane« (Leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, Zagreb, 1993.-1999.). Tako je odlučilo Prosudbeno povjerenstvo u sastavu: dr. Nikola Vončina (predsjednik), dr. Branimir Bošnjak, dr. Vinko Brešić, dr. Tonko Maroević i dr. Viktor Žmegač, čije je obrazloženje na svečanoj sjednici Fonda Miroslava Krleže, koja je održana u petak u Društvu hrvatskih književnika, pročitao predsjednik komisije Nikola Vončina.

»Kravarova knjiga povezuje egzaktnost pristupa i poticajnost zaključka. Studijom i specifičnom obradom, Kravar se u toj knjizi pozabavio fenomenom versifikacije u rasponu od Gundulića do Krleže, a osobito je pažnju posvetio versološki integralnim opusima Mažuranića i Kazalija, Tresića Pavičića i

Matoša...dovodeći nas do samoga praga sinteze hrvatske stihovne »politike« 19. i 20. stoljeća...Knjiga završava dvjema studijama o stihu Miroslava Krleže, kojem se ključnom piscu ovaj autor opetovano vraća. Da su posebno ukoričeni Kravarovi brojni i produbljeni prilozima u enciklopediji »Krležiani«, on bi s pravom konkurirao još s jednim temeljnim sveskom, a nema dvojbe da je u interpretaciji Krležine poezije unio nove tonove: pouzdanost formalne i sadržajne analize, autonomiju estetskoga suda, valorizaciju lišenu bilo kakvih prigodnih ili ideoloških predrasura i obzira.« – kaže se u obrazloženju.

U ime Fonda Miroslava Krleže akademik Nikola Batušić, predajući Spomen priznanje Velimiru Viskoviću istaknuo je kako je pod njegovim vodstvom, i u suradnji brojnih suradnika, nastala enciklopedija o Krleži koja uz niz leksikografski točnih podataka nudi nekoliko ključeva i modaliteta današnjega suvremenog čitanja, razumijevanja, a potom i tumačanja piševea golemoga djela. Enci-

klopedija s brojnih očista promatra velikoga pisca, ličnosti, pojmove i događaje iz neposredne pjesnikove blizine ili pak na svoje stranice uvodi ljude koji su bili inspirirani Krležom. Portretira potom i žestoke Krležine oponente, ali trezveno, miro i znanstveno utemeljeno, svjedočeći tako ne samo o velikom piscu, već i o čitavu 20. stoljeću. Stoga »Krležiana« na najbolji način opovrgava u starosti često istican pjesnikov sjetni lamento kako nje-ga nitko ne čita i kako će uskoro pasti u posvemašnji zaborav.

Riječ je o nagradi koja je utemeljena 1985. godine na prijedlog Marijana Matkovića, a koju dodjeljuje DHK, tj. Fond Miroslava Krleže od sredstava koje Društvu, kao oporučnom nasljedniku, pripada 40 posto autorskih prava. Na nagradi, koja se od 1990. dodjeljuje biennialno i koja uzima u obzir sve autorske žanrovske prinose nastale u dvogodišnjem razdoblju, na kraju je zahvalio ovogodišnji laureat Zoran Kravar.

Branka Džebić

IZLOŽBE – Više od 200 fotografija pokazuje zbivanja koja su stvorila mit o Habsburškoj monarhiji

POVIJEST HABSBURGOVACA
U FOTOGRAFIJI

Muzej grada Zagreba / Otvorene izložbe »Stoljeće Habsburgovaca 1848. – 1916. – Fotografije jednog imperija« i »Zagrebačka fotografija u doba Habsburgovaca«

ZAGREB, 6. srpnja – U Muzeju grada Zagreba u četvrtak na večer otvorene su dvije izložbe: »Stoljeće Habsburgovaca 1848. – 1916. – Fotografije jednog imperija« te popratna izložba »Zagrebačka fotografija u doba Habsburgovaca«.

Prva velika izložba postavljena je posredovanjem Zaklade »Braće Alinari« iz Firence i putuje kroz glavne gradove bivše Austro-Ugarske Monarhije. Izložba je do sada bila postavljena u Trstu i Budimpešti. O zakladi, koja je utemeljena u Firenci 1852., i koja ima oko tri milijuna i 500 tisuća fotografija, govorio je predsjednik Claudio De Polo.

Izložba »Stoljeće Habsburgovaca – Fotografije jednog imperija« s više od 200 fotografija prikazuje splet javnih i obiteljskih zbivanja koja su stvorila

mit o Habsburškoj dinastiji. O toj dinastiji danas svjedoče mnoge knjige, kazališna djela, operete i filmovi. Nakon Zagreba izložba će biti postavljena u Beču, Pragu, Ljubljani i Krakovu.

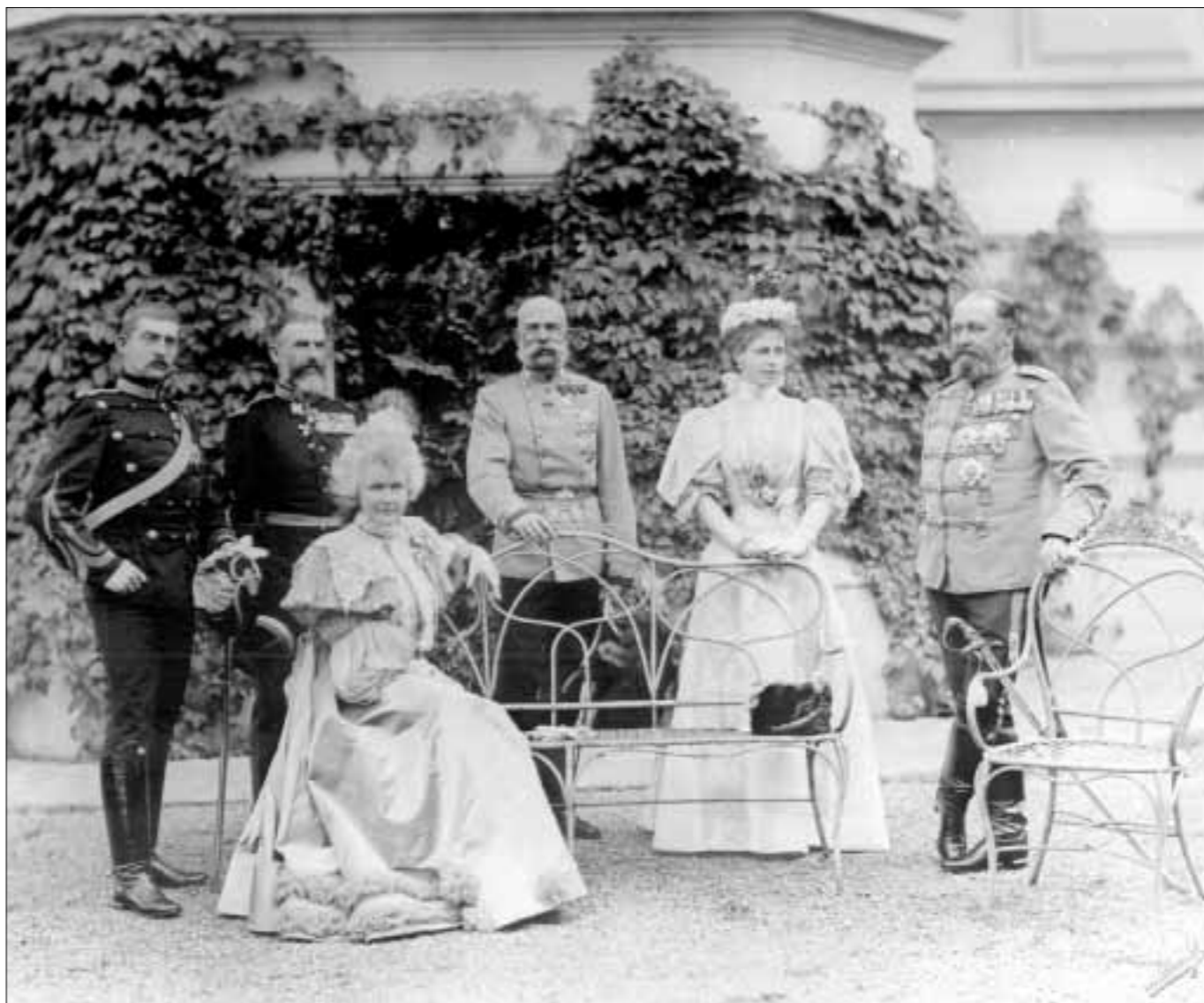
Druga izložba »Zagrebačka fotografija u doba Habsburgovaca«, autorsko djelo muzejskog savjetnika Slavka Šterka, sadrži 480 izvornih fotografija kojima se, kako ističu priredivači, želi prikazati povijesni razvoj grada Zagreba, duh toga grad i njegovi građani te događaji u gradu viđeni okom zagrebačkih fotografa zadnjih desetljeća Habsburške Monarhije. Taj se postav također može shvatiti i kao povijest zagrebačke fotografije uopće.

Upravo zahvaljujući fotografiji i fotografima, danas možemo lakše predočiti slike osoba, ambijenata, detalja

ovjekovječenih u jednom trenutku. Takve slike nam zorno svjedoče o kulturnoj, umjetničkoj, gospodarskoj, političkoj, religijskoj i ukupnoj društvenoj klimi u zadnjim desetljećima Habsburškoga carstva.

Izložbe je otvorio zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, a nazočnima se obratio i talijanski veleposlanik u Hrvatskoj Fabio Pigliapoco. Među ostalim Bandić je naglasio da Hrvati i izvrsnim primjercima fotografije propituju zajedničku povijest koja ih veže s bliskim europskim zemljama. U sklopu otvorenja izložbe, prigodni program su izveli članovi ansambla Kazališta »Komedija«, dok je Sandra Bagarčić izvela ariju iz »Grofice Marice«. Postav se može razgledati do 5. rujna.

Goran Jovetić

Fotografija Franza Mandyja: Car Franjo Josip I. i kralj Karlo I. prigodom posjeta Rumunjskoj, 1896.